

MI TÖRTÉNT AZ ELMÚLT HÁROM ÉVBEN A RÉGI PESTI ZSIDÓNEGYEDBEN?

MI TELJESÜLT ÉS MI NEM AZ UNESCO ELVÁRÁSAIBÓL?

Éppen 3 évvel ezelőtt jelent meg az UNESCO első elmarasztaló jelentése a régi pesti zsidónegyed helyzetéről. Ezt két évvel ezelőtt újabb figyelmeztetés követte. Ezért az ÓVÁS! szükségét látja az eltelt időben történtek összefoglalásának, annak érdekében, hogy felhívja a döntéshozók figyelmét a változatlanul tarthatatlan helyzetre és ismételten sürgesse a törvényes és szabályos eljárások valamint az UNESCO által elvárt követelmények betartását.

Szomorúan állapítjuk meg, hogy a régi pesti zsidónegyedben a helyzet továbbra is ugyanolyan aggasztó, mint a Michel Polge, UNESCO szakértő 2008 áprilisában közreadott elmarasztaló jelentése idején, majd az UNESCO 2008. évi júniusi quebeci és 2009-es sevillai figyelmeztetése előtt. A magyar állam két évvel ezelőtti, az UNESCO megnyugtatóra szánt Megőrzési állapotjelentése üres, súlytalan szavaknak bizonyult. Az ÓVÁS! Egyesület ilyen üres, semmitmondó és emellett cinikus jelentésnek látja a magyar állam mostani, 2011. január 28-i Megőrzési állapotjelentésének a Régi pesti zsidónegyedre vonatkozó részét.
<http://www.vilagorokseg.hu/portal/tartalom.php?id=20110202162259>

Mit várt el az UNESCO a lehető legrövidebb időn belül az 2008-as, majd a 2009-es két évvel ezelőtti figyelmeztetésében a magyar államtól?

- az épületbontások leállítását
- a már elfogadott érvényben lévő (bontási) engedélyek esetében -- esetről esetre – tárgyalások lefolytatását a befektetőkkel méltányos módon, de elsősorban azért, hogy az építészeti örökség megőrződjék
- olyan városrendezési (szabályozási) terv készítését a védőzóna területére, amely teljesen figyelembe veszi a városrész legfőbb építészeti és városképi értékeit (sajátosságait) és amelynek elfogadása túlmutat majd a városrész jelenlegi szabályozásán
- ezekkel párhuzamosan hatékony módszerek bevezetését (például gazdasági ösztönzők, szubvenciók) azért, hogy a magánberuházások a bontás-rekonstrukció helyett a rehabilitáció-restaurálásában legyenek érdekelték
- külön pontban kérte, hogy a részes állam tárja fel a régi gettófal nyomait.
- az UNESCO szakértője a negyed építészeti értékei mellett többek között felhívta a figyelmet a negyed irigylésre méltó egyik külön értékére, a jelenlegi beépítés szellősségére, a tágas udvarokra, kertekre, ennek megőrzésére.

A magyar állam két évvel ezelőtti Megőrzési állapotjelentésével kapcsolatban az UNESCO üdvözölte „...a különféle tervezett stratégiai lépéseket, különösen a kezelési terv felülvizsgálatát, a kezelő testület felállítását, a védőövezet újraértékelését, a világörökségi helyszín és puffer-zónája viszonyának újraértékelését és a nemzeti Világörökségi törvény kidolgozását;”

Mi történt meg az UNESCO elvárásaiból és a két évvel ezelőtti jelentés ígéreteiből?

- A fenti elvárásokból és a magyar állam 2009-évi ígéreteiből az eltelt két év alatt nem valósult meg semmi. Egyedül a gettó határvonalának feltárása történt meg, de védelme elmaradt.

Az UNESCO első, 2008 áprilisában történt figyelmeztetése után a 2008 szeptemberében elfogadott új szabályozási terv például több helyen is a gettófalak bontását jelöli. Ezen – a gettófalak feltárását követően a mai napig – senki nem változtatott. Mint ahogy nem változtatott magán az 2008 szeptemberében elfogadott, a világörökségi elvárásokat és a quebeci figyelmeztetést teljesen

figyelman kívül hagyó, többszörösen törvénysértő és alkotmányos aggályokat is felvető szabályozási terv egyetlen pontján vagy magán a terven sem (a törvénysértést és alkotmányos aggályokat 2009 júliusában a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosa állapította meg).

Érthetetlen módon a zsidónegyed esetében nem változott a hatóságok szemlélete sem. Amit a magyar államot képviselő Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága és a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal például az ugyancsak védőzónában elhelyezkedő V. kerületi Bécsi utcai projekt esetében nagyon helyesen elfogadhatatlannak tartott, és ami ellen a civil szervezetek mellett hivatalosan is fellépett, azt a VII. kerületi zsidónegyed esetében úgy látjuk, nem képviseli. Például: Bécsi utca esetében kijelentették, hogy „... téves az a vélekedés, hogy az egyedileg nem védett épület értéktelen és elbontható.” A zsidónegyed területén található nem védett épületek esetében azonban a KÖH részéről gyakran elhangzik, hogy azok nem képviselnek értéket. Ez történt többek között a Nagydíófa utca 8, vagy a Kazinczy utca 37. esetében is, ahol erre hivatkozva hozzájárultak bontásukhoz (lásd a jelentés erre vonatkozó 4. számú mellékletét).

A zsidónegyed esetében új engedélykérek elbírálásakor nem esik szó az összefüggésekről, az utca, a tömb vagy a környék jellegéről, arányairól, a védett negyedben elvárható hozzáállásról. Egy-egy projektet pusztán önmagában bírálják el, nem érvényesül a terület történetét, építészeti örökségét, értékeit, városszövetét és arányait összefüggően felfogó műemléki szemlélet. Így minden egyes döntéskor történik valami, ami a valóságos védelem tényét megkérdőjelezi (belső szárnyak elbontása, több emeletnyi ráépítés, stb). Ezek az egyenként meghozott döntések lassan összeérnek és így ugyan nem egyszerre, de lépésről-lépésre egész tömbök, utcák, utcaszakaszok alakulnak át. **Egész utca vagy utcaszakaszok már e nélkül is tönkre vannak téve. Ilyen például a Holló utca, a Király utca eleje, a Kazinczy és a Klauzál utca egy-egy szakasza és a Dob utca középső része.**

A három illetve két évvel ezelőttihez képest még súlyosabb a helyzet, hiszen folyamatosan adják ki a jogellenes, egyben az UNESCO elvárásaival szemben álló engedélyeket. Így már nemcsak a három évvel ezelőtt kiadott engedélyekről kellene egyeztetéseket kezdeni, hanem az azóta kiadott engedélyekkel kapcsolatban is tárgyalásokra van szükség.

Mi a mai helyzet?

- A régi pesti zsidónegyedre vonatkozó 2008 szeptemberében elfogadott és ma is érvényben lévő szabályozási tervben nem csökkentették a beépítés mértékére vonatkozó mutatókat (szintterületi mutató, beépítettségre vonatkozó %), hiányzik belőle az alapjául elkészült építészeti-műemléki értékvizsgálat, nem tartalmaz környezetvédelmi hatástanulmányt, nem mondja ki, hogy épületet nem lehet bontani, vagy ha igen, csak milyen esetben.

A szintterületi mutató továbbra is 4,5 és 6 között mozog, -- ugyanúgy, mint az UNESCO figyelmeztetés előtti tervekben --, holott a belső tömbökben és a belső utcák mentén a beépítés karakterét, sűrűségét jellemző érték általában 1,5-2, ritka esetben 3. A már meglévő új épületek által, és mivel a belső tömbökben még további bontások nélkül is igen sok az üres telek vagy a már megcsonkított épület (összesen **21 db), a jövőben teljesen átalakul a negyed utcáinak, tömbjeinek léptéke, jellege, hangulata. Ehhez adódik még közel **13** kiürített vagy kiürítés alatt álló befektetőnek eladott épület, amelyeknél szintén komolyabb változás várható (a védett rész körüli utcákban még további **15** eladott, kiürített, üresen álló vagy megcsonkított épület található). Az évek óta üresen álló épületek többségéből minden eltűnt, ami értékes. Eltűntek az öntöttvas és kovácsoltvas korlátok, sokszor az ablakok, ajtók is. Nagyobb részük műemlék, ahol az eddigi tapasztalatok alapján a KÖH hozzájárulása mellett u.n: fejlesztés, szárnybontás, sok, akár hétemeletes hozzáépítés, többszörös emeletráépítés várható. **Tehát az eddigi jellemző beépítési arányok, nemcsak az új épületeknél, de a hagyományos védett történelmi épületeknél is gyökeresen megváltozhatnak, ha nem történik semmi.****

Az engedélyeket a megállapítottan törvénysértő, de érvényben lévő szabályozási terv alapján adják

ki folyamatosan. A zsidónegyed védett részén a 2008 szeptembere óta kiadott sokszor bontással is összekapcsolódó teljes épületre vonatkozó engedélyek száma **9**, illetve ennyi van folyamatban. Az ezt megelőzően 2005 óta kiadott ma is érvényben lévő engedélyek száma **8**. A zsidónegyed további részén, a csatlakozó utcákban a kiadott engedélyek száma **12**. (A jelentés 4. számú mellékletében csak a KÖH által kiadott műemlék épületekre vonatkozó engedélyek vannak feltüntetve. A nem védett épületek esetében az engedélyek kiadása azonban a kerület hatásköre. Az általunk jelzett számok a két hatóság adatait együttesen tartalmazzák.)

- A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) előző elnöke 2008 februárjában 10 évre titkosította a tizenkét munkatársa által készített építészeti értékvizsgálatot. Ez képezte volna az új szabályozási terv alapját. Ez a vizsgálat épületenként tartalmazta, hogy a védelem alatt álló negyed esetében műemléki szempontból mit szabad és mit nem szabad az egyes épületek esetében tenni. A HVG egyik újságírója bírósági úton tudta elérni, hogy a vizsgálat és annak megállapításai, mint közérdekű adatok nyilvánosak lehessenek, de addigra a kerület a szabályozási tervet elfogadta. Az azóta kiadott bontási-építési engedélyek során az engedélyező hatóságok (műemlék esetében a KÖH, egyedileg nem védett épület esetében a kerületi önkormányzat) nem vették és ma sem veszik figyelembe ezeket a műemléki megállapításokat, elvárásokat, tiltásokat.

Például:

- Kazinczy utca 37: 2009-ben -- a KÖH egyetértésével -- bontották le ezt az ötemeletes egyedileg nem védett épületet,

- Nagydíófa utca 8: ennél a magasföldszintes illetve egyemeletes, tágas, zöld udvarú 19. századi épületnél a KÖH az épület bontásához szintén hozzájárult. Az épület bontása eddig csak azért nem történt meg, mert az utca lakói perelik a döntést, ha a pert elvesztik a bontás és az építés megtörténik. A bontás után hétemeletes hatalmas épület épülhet háromszintes mélygarázzsal egy igen keskeny utcában.

- Kazinczy utca 41.: négy emelet ráépítéséhez adta hozzájárulását a KÖH 2010-ben ennek az 1881-ben épült egyemeletes háznak az esetében, hogy utána része legyen a mellette lévő két üres telekre épülő ötemeletes háznak. A Kazinczy utca 37. az így már három telekre épülő nagy projekt érdekében lett lebontva (a bontás megtörtént, végleges építési engedély még nincs),

- Dob utca 19: két újabb emelet ráépítésére adott ki elvi építési engedélyt a KÖH 2010 decemberében az 1820 körül épült egyemeletes műemlék épület esetében. Ez egyébként a negyed és a Dob utca egyik legrégebbi épülete,

- Dob utca 21: belső szárnyak bontására adott ki elvi építési engedélyt a KÖH 2010 decemberében a kétemeletes U alakú 1875-ben épült műemlék épület esetében.

Mindez az épületenkénti műemléki értékvizsgálat és javaslat alapján nem történhetett volna meg!

- A 2009-re, majd 2010-re ígért Világörökségi Törvényt egyik évben sem nyújtották be a Parlamentnek, így az azt nem is tárgyalta. A civil szervezeteknek 2010 végén eljuttatott törvénytervezet rendkívül gyenge volt. Az ÓVÁS! Egyesület – más civil szervezetekkel együtt – nem tudta elfogadni, mert a tervezet a védőzónáknak általában, így a régi pesti zsidónegyednek sem biztosított volna kellő védelmet, sőt a mai gyenge védelmet tovább gyengítette volna. A törvénytervezetet 2010-ben visszavonták és átalakítják ugyan, de a Kezelőszervezet (Ügynökségek) felállítása és az új tervek elfogadása a törvény hatályba lépését követően 2-3 évet vesz majd igénybe. Mivel a törvény elfogadását most 2011-re tervezik, akkor még közel 2-3 évig minden változatlanul folytatódhat tovább.

- A meglévő és újonnan kiadott bontási és építési engedélyek jellege. Ezek általában a belső szárnyak teljes bontását, és az egy-, két- vagy háromemeletes épületek belső szárnyainak helyére öt-hétemeletes épületrészek építését tartalmazzák még műemlék épületek esetében is. Ilyenkor az eredeti védett épületből az utca felé csak a homlokzat + 6 méter, jobb esetben 12 méter marad (lásd

Dohány utcai zsinagóga melletti Síp utcai épületek esete, a Király utca 36. és a legújabbak: a Dob utca 21. a védőzónán belül vagy a védőzóna határán a Klauzál utca 7, 9, 19, 21, kicsit távolabb az Akácfa utca 47, 49, 61). Az ilyen jellegű engedélyezések következtében sorozatosan tűnnek el a hagyományos udvarok, kertek, lépcsőházak, stb, vagyis a történeti épületek teljes belső világa. A másik általánosnak nevezhető módszer az egy-kétemeletes házakra két vagy akár négy új emelet építésének engedélyezése (például: Kazinczy utca 41, Dob utca 19)

- Továbbra sem tudunk egyetlenegy tárgyalásról sem a befektetőkkel a már engedélyezett tervek megváltoztatására. Különösen nagy a veszély a 150 éves Dohány utcai zsinagóga közvetlen szomszédságában 2006-ban engedélyezett 147 lakásos lakópark esetében, ami most a recesszió következtében ugyan már évek óta áll, de a kiadott engedély birtokában bármikor megindítható az építkezés.

- Továbbra sem tudunk egy esetben sem arról, hogy a kiadott engedélyt kérés esetén ne hosszabbították volna meg.

- Nincs elfogadva, de beterjesztve sem semmilyen törvényjavaslat a régi épületek, történelmi városrészek felújításának gazdasági támogatási rendszerére.

- A védett területek bővítése a mai napig nem történt meg, holott többek között a Belső-Erzsébetváros esetében annak teljes területére már 2002 óta kész az épületek feltáró vizsgálata (a régi pesti zsidónegyed teljesen szervesen van lehatárolva. Például az Akácfa utca, ami pedig az egykori gettó területének részét képezte paradox módon nem tartozik a zsidónegyed védett részéhez).

VÁLASZOK A 2011. ÉV JANUÁR 28-I UNESCONAK MEGKÜLDÖTT MEGŐRZÉSI ÁLLAPOTJELENTÉS RÉGI PESTI ZSIDÓNEGYEDRE VONATKOZÓ RÉSZÉHEZ

A jelentés szerint:

- a korábban kiadott engedélyek közül csupán csak néhány hatályos továbbra is,
- tényleges bontási-építési munka – elsősorban gazdasági okokból – nem folyik a területen,
- az eddigi veszélyes döntéseket meghozó korábbi önkormányzati vezetők, köztük a polgármester ellen bünygyi eljárás van folyamatban,
- a Kezelési Tervvel és a Kezelő Szervezet felállításával elkezdtek ugyan foglalkozni, de leállították, mert ezt megnyugtatóan majd a Világörökségi Törvény rendezi,
- a magyar állam tudatában van annak, hogy a történeti épületek felújítása, annak gazdasági támogatási rendszere fontos lenne, de időpontot nem ad arra, hogy mikor történik meg.
- a jelentés egyetlen új pozitív eseményről számol be. Ez a Kazinczy utca középső szakaszán elindított Európai Unió által támogatott program, ahol két lakóház felújítása mellett több középület, köztük az ortodox zsinagóga homlokzatának felújítása is megtörténik

- A korábban kiadott hatályban lévő bontási-építési engedélyt a jelentés kevésnek tartja. A korábban kiadott 8 db. még nem megvalósult bontási-építési engedélyt lehet kevésnek nevezni, de megvalósulásuk súlyos következményekkel jár az amúgy is igen sok helyen megbontott városrész esetében.

Néhány példa:

- Köztük van a már említett Dohány utcai zsinagóga közvetlen szomszédságában három telken épülő 147 lakásos lakópark 4 szintes mélygarázzsal, silány tervvel. Ebből a két Síp utcai, (8, 10 szám alatti) 2 emeletes műemlék épület összes belső szárnyát már 2007-ben sikerült lebontani, hogy helyükön 7 emeletes rész épülhessen a zsinagóga emlékkertjéből jól láthatóan. Az épületcsonkként megmaradt 2 emeletes utcai szárnyakra pedig a terv szerint +3 emelet épül majd. Mindez olyan keskeny utcában történik, ahol az épületek többsége 2 vagy 3 emeletes. A projekthez tartozó harmadik, Dohány utca 10. szám alatti műemlék lakóházat ugyan nem bontják, de udvarán az engedély szerint 8 emeletes nagy tömegű épület épülhet a zsinagógától pusztán 20 méterre ugyancsak jól láthatóan a zsinagóga emlékkertjéből. A bontást követően 2007 óta építkezés a gazdasági válság miatt nem történt. Mivel az engedélyt 2006-ban adta ki a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, azóta 5 év telt el háborítatlanul. Ennek a tervnek a megváltoztatásáról semmilyen egyeztetés nem történt sem régebben, sem az elmúlt két év során, holott ez a legfontosabb, legfrekvenciáltabb része a zsidónegyednek. Ha beindul a gazdasági fellendülés, azonnal építhetik.

- Hasonlóan súlyos következményekkel jár majd a Dob utca középső részén, ha a Dob utca 34. és 36. alatti durva, egyben silány, a környező beépítést több mint kétszeresen meghaladó építkezés megvalósul. Az engedélye ennek a két háznak is érvényben van 2005 óta. Az utca másik részét e nélkül is elrontották már (ott, a Dob utca 23-25 és 27 szám alatti 3 telek összevonásával 2009-ben épült fel egy hosszú silány, 4-5 emeletes ház egy műemlék értékű egyemeletes ház bontása és a bölcsöde zöldterületének feláldozása árán, egy igen keskeny utcában, ahol a házak többsége kéteemeletes).

- A régi engedélyek, hozzájárulások mellé a védett területen és annak határán ugyanakkor újak is születtek (például: Kazinczy utca 37-39-41, Dob utca 19. 21 (műemlékek), Dohány utca 31, Klauzál utca 7-9 (műemlékcsont), Akácfa utca 47-49, 61 (műemlékek), stb.)

- Az önkormányzati vezetők közül néhány ugyan valóban bűnügyi eljárás alatt van, és a kerületben új vezetés működik, de a még a régi vezetés által 2008 szeptemberében elfogadott szabályozási terv továbbra is érvényben van, holott mint jeleztük a terv törvénysértő és alkotmányos aggályokat vett fel. Ezt a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosa már 2009 júliusában megállapította. Mivel ennek ellenére a terv érvényben maradt, 2009 decemberében az ÓVÁS! Egyesület – más civil szervezetekkel együtt – az Alkotmánybírósághoz fordult. (Az Alkotmánybírósághoz benyújtott kérelmünkkel kapcsolatos eljárás azonban évekig eltarthat). Sem a VII. kerület, sem a Magyar Államot képviselő KÖH vagy az illetékes minisztérium nem tett semmit a törvénytelen ség megszüntetésére pedig világörökségi védőzónáról van szó.

- „Települési rehabilitációs pénzügyi alap létrehozása” vagy bármilyen más gazdasági ösztönző rendszer (adó- vagy járulék kedvezmény) kialakítása, ami a történelmi épületek bontása helyett azok felújítását segítené elő.

Az első, 2008-as és a második 2009-es UNESCO figyelmeztetés egyik erősen hangsúlyozott pontja erről a témáról szólt. A főváros ezért ezzel kapcsolatban már 2008 szeptemberére részletes gazdasági és pénzügyi szabályozást dolgozott ki. Azóta 3 év telt el anélkül, hogy ezen a téren valami előrelépés történt volna. A jelentés továbbra sem tartalmaz semmilyen konkrétumot ennek belátható időn belül történő megoldására. A jelentés szerint: „A kormány látja az ilyen szabályozás szükségességét és a gazdasági helyzet alakulásának függvényében áttekinti az ezzel kapcsolatos lehetőségeit és mozgásterét”. Úgy tűnik, hogy erre még újabb éveket várhatunk, holott egy ilyen jellegű szabályozás már rövidtávon is előnyös lenne gazdaságilag. Beindítaná a régi épületek felújítását, ezáltal munkahelyeket teremtené, a rendbe hozott utcák, házak nemcsak az ott élőknek, de az idegenforgalomnak is előnyére válnának, stb.

A Kezelési Terv felülvizsgálatának folyamata

A világörökségi területekre és védőzónájukra vonatkozó Kezelési Terv 2005 során elkészült, de

azóta egy fiókban hever, együtt a 2009 óta létező Kezelő Szervezet felállításának anyagával. Ez az utóbbi anyag tartalmazta a védendő területek bővítését, új határait is. **Ha 2005 óta, az akkor a KÖH és a főváros felügyelete és egyetértése alapján kialakított Kezelési Terv megőrzési követelményeit figyelembe vették volna, akkor a zsidó negyed ma valóban védett negyedre hasonlítana.** Ennek érthetetlen, semmivel nem magyarázható elmaradása miatt azonban a negyed állapotára továbbra is a védtelenség és a súlyos veszélyeztetettség a jellemző. Ugyanez érvényes a Kezelő Szervezet felállításának elmaradására. A mostani jelentés arra hivatkozik, hogy ezeket azért állították le átmenetileg, mert a Világörökség törvény megalkotásával „új erősebb jogi státusznak megfelelő kezelési tervnek kell elkészülnie.”

Erre a cinikus válaszra és óriási mulasztásra nehéz mit mondani. A Kulturális Örökség Védelméről szóló jelenleg hatályos törvény többek között előírja a kulturális miniszter számára a Kezelési Terv elkészítésének kötelezettségét. 2005 óta 6 év telt el teljes tehetetlenségben és kiszolgáltatottságban, folyamatos rombolással és felháborító méretű és minőségű új épületek felépítésével, amit mind el lehetett volna kerülni pusztán a 2005 óta létező Kezelési Terv, azon belül pedig a Megőrzési követelmények érvényesítésével.

A Világörökség törvény

A készülő Világörökség törvény elfogadása a jelentés szerint talán 2011-ben megtörténik. A törvény érvényesítése, mint ahogy azt már jeleztük, időigényes folyamat, a törvény elfogadásától számítva legjobb esetben is további két évet vesz majd igénybe. Ez a sevillai figyelmeztetés óta eltelt 2 évvel együtt már több mint 4 esetleg 5 év lesz. Vajon mi lesz a régi pesti zsidónegyed sorsa mostantól 2013-ig, esetleg 2014-ig?

Kazinczy utca Dob és Wesselényi utca közötti szakaszának felújítása

Egyetlen pozitív projektként, Európai Unió támogatással, elkezdődött a Kazinczy utca középső szakaszán két lakóház teljes rendbe hozása, emellett az utca középületeinek, az ortodox zsinagóga, a Tanárképző főiskola és az Elektromos Múzeum homlokzatának felújítása. Ez fontos lépés a megújulás felé, de a negatív folyamatok ettől még nem álltak le.

Úgy látjuk, arra kell kérnünk ismét az UNESCO Világörökség Bizottságot, hogy küldjön újra missziót a régi pesti zsidónegyed még mindig veszélyeztetett helyzetének kivizsgálására.

Nem lenne szabad tétlenül megvárni a készülő, de még el nem fogadott Világörökség törvényt, a Kezelő Szervezet (Ügynökség) felállítását és a programjuk kialakítását majd ennek alapján az új szabályozási terv elkészítését és elfogadását, mert erre várva a zsidónegyed még eddig érintetlenebb részei is alapvetően megváltoznak.

Amennyiben a Világörökség törvény alapján készülő új terv elfogadásáig nem történik döntő változás, például a már a 2005 óta létező Kezelési Terv Megőrzési követelményeinek és a 2008 óta létező épületenkénti műemléki vizsgálatnak az érvényesítése az engedélyek kiadása során vagy a jelenlegi törvénytől szabályozási terv visszavonása és építési moratórium elrendelése, a régi pesti zsidónegyed már nem védett, hanem súlyosan veszélyeztetett örökségnek kell tekinteni.

Budapest, 2011. április 14.

ÓVÁS! Egyesület

